

Profesorius Gvidas Mikelinis

Lietuvos mokslų akademijos užsienio narys, italų kalbininkas profesorius Gvidas Mikelinis gimė 1951 m. liepos 2 d. Parmoje (Italija), mirė Parmoje 2020 m. lapkričio 25 d.

1970 m. gimtajame mieste baigė klasikinį licėjų, 1970–74 m. Bolonijos universitete studijavo klasikinę filologiją, 1975–76 m. Vilniaus universitete – baltų kalbotyrą. Čia išėjo ir gerą bendrosios bei lyginamosios kalbotyros mokyklą, susidomėjo lietuvių kalba. Panoręs šią kalbą išmokti ne tik iš knygų, bet ir žmonių lūpų, sugebėjo įtikinti Italijos mokslų akademiją, kad jam reikalinga stažuotė Vilniaus universitete. Atvykęs 1975 m. rudenį į Vilnių, per aštuonis mėnesius išmoko šnekamąją lietuvių kalbą ir lietuviškai perskaitė paskaitą apie indoeuropiečių laringalinius priebalsius, dalyvavo dialektologinėje ekspedicijoje Švendubrės apylinkėse. Vilniuje sutiko būsimą žmoną ir lituanistinių darbų talkininę, VU auklėtinę Birutę Žindžiūtę.

1981 m. Vilniaus universitete apgynė daktaro disertaciją „Teksto lingvistika ir indoeuropiečių prokalbė: pasyvas“, 1988 m. ten pat – habilitacinį darbą „Laiko, veiksmo ir nuosakos kategorijos ir jų funkcionavimas baltų kalbose“. Šiomis temomis paskelbė nemažai publikacijų.

1978–87 m. Mikelinis buvo Milano katalikų universiteto (Università Cattolica del Sacro Cuore) mokslo darbuotojas, 1987–94 m. profesoriavo Bazilikatos universitete (Università della Basilicata) Potencoje, pietinėje Italijoje. Nuo 1994 m. iki mirties įvairius bendrosios kalbotyros dalykus ir lietuvių kalbą dėstė gimtojo Parmos miesto universitete (Università degli Studi di Parma). Profesoriaus G. Mikelinio ir jo žmonos pastangomis nuo 2005-ųjų Parmos universitete buvo pradėtas skaityti lietuvių kalbos kursas – pirmas tokio pobūdžio kursas Italijos universitetuose.

Italų kalbininkas ir Lietuvos aukštosiose mokyklose skaitė paskaitas įvairiais indoeuropiečių ir bendrosios kalbotyros klausimais. 2000 m. G. Mikelinis tapo Klaipėdos universiteto garbės daktaru. 2007 m. jis buvo išrinktas Lietuvos mokslų akademijos užsienio nariu, o 2009 m. – Lietuvių katalikų mokslo akademijos akademiku.

Įspūdingas G. Mikelinio mokslo darbų sąrašas – daugiau negu šimtas publikacijų, iš kurių vienuolika monografijų ir penki šaltinių leidimai. Aštuonias monografijas ir visus kritinius šaltinių leidimus skyrė Mažosios Lietuvos raštijos istorijai. Jis atliko filologinę ir lingvistinę analizę tokių XVI–XVII a. Mažosios Lietuvos paminklų ir jų šaltinių, kaip Simono Vaišnorio „Žemčiūga teologiška“ (1991; 1997), Martyno Mažvydo raštų (2000), Prūsijos lietuvių bažnytinių giesmių (2002), Lozorius Zengštoko ir Danieliaus Kleino giesmyių (2004;

2009), pietistų psalmyno (2010), Jono Berento giesmyno (2010) ir kt. Daugelio metų giesmių tyrinėjimai apibendrinti monografijoje „Mažosios Lietuvos giesmynų istorija: nuo Martyno Mažvydo iki XIX a. pabaigos“ (2009). G. Mikelinis tyrinėjo ne tik giesmių tekstus, bet ir jų melodijas. Jį, muzikalų žmogų, grojusį pianinu ir vargonais, domino kalbos ir muziko sąsajos, kalbos filosofijos problemos.

Labai svarbu, kad šiuos lietuvių kalbos paminklus mokslininkas paskelbė su šaltiniais, iš kurių jie buvo verčiami. Tai jam pavyko nustatyti remiantis Lietuvoje neprieinama senąja Europos šalių literatūra.

2017 m. išėjo didelės apimties G. Mikelinio mokslinis darbas – gimtojo Parmos dialekto lingvistinės sistemos aprašas, o paskutinė knyga „Linguistica generale“ (2019) yra skirta bendrajai kalbotyrai, kurią daugelį metų dėstė universitetuose.

G. Mikelinis yra nusipelnęs ne tik baltų kalbotyrai, bet ir lietuvių kultūrai. Jis išvertė į italų kalbą Antano Baranausko „Anykščių šilelį“ (1990), Dionizo Poškos „Mužiką žemaičių ir Lietuvos“ (1990), Romualdo Granausko apysaką „Gyvenimas po klevu“ (2007), o kartu su žmona Birute – Sigitu Parulskio romaną „Trys sekundės dangaus“ (2005), sudarė ir išleido italų kalba lietuvių tremtinių poezijos rinktinę „Sibiro lietuvių dainos“ (1991) ir lietuvių liaudies pasakų ir sakmių antologiją (2007). Italų ir lietuvių spaudoje paskelbta nemaža straipsnių įvairiais Lietuvos istorijos, lietuvių ir italų ryšių klausimais. Už nuopelnus Lietuvos kultūrai G. Mikelinis buvo apdovanotas Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos medaliu (1998 m.), ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordinu (2002 m.). Savo gyvenimą, mokslinę karjerą ir glaudžius bei šiltus ryšius su Lietuva G. Mikelinis aprašė Lietuvos mokslų akademijos išleistoje biografinėje knygelėje „Nuo Parmos vienuolyno iki Dubysos“ (2012).

Professor Guido Michelini

Foreign Member of the Lithuanian Academy of Sciences since 2007

Professor Guido Michelini, was born in Parma in 1951, died in 2020 in Parma (Italy). G. Michelini was graduated from the University of Bologna in 1974. From 1975 to 1977 he studied at the University of Vilnius (Lithuania) and the University of Hamburg (Germany). He obtained a Ph. D. degree at the University of Vilnius in 1981 and was given the qualification of full professor in 1988.

From 1978 to 1987 he worked as a researcher at the Catholic University [Università Cattolica del Sacro Cuore] of Milan. From 1987 to 1994 he worked as a full professor [professore ordinario] at the University of Potenza. Since November 1994 up to his death he had been working at the University of Parma.

Professor G. Michelini had been concerned with Lithuanian linguistics and ancient Lithuanian philology, subjects to which he dedicated most of his research between 1990 and 2009. He worked in theoretical linguistics, in particular in textual and semantic linguistics, developing research which he conducted in the period from 1979 to 1988. He devoted particular attention to the question of the relationship between semantics and philosophy of language, re-reading the works of Condillac, Locke and other classics of philosophy from a linguistic viewpoint. Finally, he was interested in the interface between language and music.

Professor G. Michellini has published over 100 scientific works, including: *La linguistica testuale e l'indoeuropeo: il passivo* (Brescia, 1981), *Linguistica stratificazionale e morfologia del verbo* (Brescia, 1988), *Le traduzioni dal latino di un volume lituano del 1600* (Potenza, 1991), *La versione in lituano antico del XVI capitolo dell'Articulus di Hunnius* (Potenza, 1991), *Gli inni sacri dei lituani di Prussia: da Mažvydas a Kleinas* (Parma, 2002), *1589 m. Giesmes Duchauanas: Lutherio Geistliche Lieder lietuvių kalba - Die Giesmes Duchauanas von 1589: Luthers Geistliche Lieder auf Litauisch* (Vilnius, 2005), *Mažvydo Gesmes Chriksczoniskas: pirmas lietuviškas giesmynas - Gli Inni Cristiani di Mažvydas: il primo innario lituano* (Vilnius, 2007), *1612 m. Giesmes Chriksczionischkos ir Duchauischkos: renesansinio ciklo pabaiga - Gli Inni Cristiani e Spirituali del 1612: la fine del ciclo rinascimentale* (Vilnius, 2010), *Mažosios Lietuvos giesmynų istorija [History of the Hymnals of Lithuania Minor]* (Klaipėda, 2009), and *Pietistų "Psalmių knygos" istorinis kontekstas [The Historical Context of the "Book of Psalms" of the Pietists]* (Klaipėda, 2010).

He has also published a number of critical editions of ancient doctrinal and liturgical Lithuanian texts: *Simono Vaišnorio Žemczuga Theologischka ir jos šaltiniai* (Vilnius, 1997), *Martyno Mažvydo raštai ir jų šaltiniai* (Vilnius, 2000), *J. Bretkūnas, Giesmes duchaunas ir kitos 1589 m. liturginės knygos* (Vilnius, 2000), *L. Zengštokas, Giesmes Chriksczionischkos ir Duchauischkos ir jų šaltiniai* (Vilnius, 2004), and *D. Kleino "Naujos Giesmju Knygos"* (Vilnius, 2004, 2009)

In 2000 professor G. Michellini became an honorary doctor of the University of Klaipėda (Lithuania). He was foreign member of the Lithuanian Academy of Sciences since 2007 and an academic member of the Lithuanian Catholic Academy of Science since 2009.

For merits to Lithuanian culture professor G. Michellini was awarded with medal of the Ministry of Culture of the Republic of Lithuania (1998) and the Order of the Grand Duke of Lithuania Gediminas (2002).

Parengė

LMA Organizacinio skyriaus. vyriausioji specialistė
Valerija Paškauskienė

Naudoti šaltiniai:

1. LMA akademiko Bonifaco Stundžos „Atsiminimas apie LMA užsienio narį Gvidą Mikelinį“
2. Gvido Mikelinio asmens byla
3. Guido Michellini “Nuo Parmos vienuolynos iki Dubysos” Vilnius, 2012
4. Nuotrauka iš https://www.gazzettadiparma.it/necro/2020/11/26/news/guido_michellini-4667128/